

VEILIG UITVOEREN VAN ONDERHOUDSWERK

De campagne 2010-2011
voor een gezonde werkplek

Provinciaal comité Vlaams
Brabant
Leuvenl, 7 oktober 2010
Willy IMBRECHTS

<http://hw.osha.europa.eu>
<http://www.beswic.be>

Europees Agentschap voor
veiligheid en gezondheid
op het werk

Een gezonde werkplek

Plan van de uiteenzetting

- Campagne past in de missie en strategie
- Waarom onderhoud gekozen als thema
- Ongevallen in de pers
- Definitie onderhoud
- Belang van veilig onderhoud voor iedereen
- Basisregels voor veilig onderhoud
- Iedereen betrokken
- Good Practice Award

Campagne 2010 – 2011 (1)

- Past in de missie van het Agentschap
  - Werkplaatsen van Europa maken tot de meest veilige en gezonde van de wereld
- Past in de strategie van het Agentschap
  - Informatie opzoeken en ter beschikking stellen volgens risico's, volgens doelgroepen, volgens sectoren, enz
  - Informatie- en sensibiliseringscampagnes organiseren
  - Voorbeelden van goede praktijken verspreiden

Campagne 2010 – 2011 (2)

- Is de tweede campagne die over twee jaar wordt gevoerd
- Is de tiende in zijn soort
- Wordt gevoerd in de 27 lidstaten
- Ook de EFTA landen en de kandidaat lidstaten nemen deel

Campagne 2010 – 2011 (3)

- Afwisselend gekozen voor een thema:
  - Veiligheid
  - Gezondheid
  - Sector (bouw)
  - Risico (lawaai)
  - Doelgroep (jongeren)
- Twee laatste behandelen een horizontaal thema:
  - 2008 – 2009: risicobeheersing
  - 2010 – 2011: veilig uitvoeren onderhoudswerk

Waarom Onderhoud (1)

- helpt werkplekken veilig en efficiënt houden;
- geldt voor elke werkplek en elke industriesector;
- gaat iedereen in een organisatie aan, op alle niveaus.
- voegt een dimensie toe aan de missie van het Agentschap, namelijk werkplaatsen rendabeler maken

Waarom Onderhoud (2)

- In Frankrijk en Spanje is 6% van de werkende bevolking tewerkgesteld aan deze activiteit
- Vooral een mannentaak (90% in Frankrijk en 65% in Spanje)
- Gemiddelde leeftijd tussen 30 en 49 jaar
- Taak die het meest uitbesteed wordt aan derden
- 20% van de arbeidsongevallen bij onderhoudswerk

Waarom Onderhoud (3)

- Statistieken tonen aan dat veel ongevallen gebeuren bij het uitvoeren van onderhoudswerk
- Past dus in het kader van de Europese en de nationale strategie om de ongevallen tegen 2012 te verminderen met 25%

Cijfers voor België (bron Fonds voor Arbeidsongevallen)

	Tijdelijke ongeschikt	Blijvend ongeschikt	dodelijk	TOTAAL
2006	14.984	2.462	10	17.456
2006	82.376	13.154	99	95.629
2007	14.782	3.441	9	18.232
2007	82.473	13.060	96	95.629
2008	15.800	3036	21	18.857
2008	82.367	21.168	103	103.638

Uit de pers (1)

- Werknemer soepfabriek levend gekookt
- In Duitsland is een werknemer van een soepfabriek levend gekookt in een grote soepketel.
- De 36-jarige man was bezig met het poetsen van een twee meter hoge ketel toen plots het deksel dichtklapte. In enkele seconden tijd stroomde de ketel vol hete soep.
- Toen even later het deksel weer openging, troffen enkele collega's het levenloze lichaam van de man aan.
- Het Duitse gerecht is een onderzoek gestart.
- *Het Laatste Nieuws; maandag 18 mei 2009; p.12; 80w.*

Uit de pers (2)

- Twee arbeiders gewond door giftige dampen
- Bij het afbreken van een ijsinstallatie in een brouwerij in Ninove werd woensdagnamiddag een ammoniakleiding geraakt.
- Twee arbeiders konden niet tijdig wegvlugten voor de wolk ammoniak die daarbij vrijkwam.
- Eén arbeider raakte gewond in het aangezicht, zijn collega kampte met ademmoelijkheden.
- Beiden werden afgevoerd naar het ziekenhuis.
- *Het Nieuwsblad; donderdag 11 juni 2009; p.46; 205w.*

Uit de pers (3)

- Een 46-jarige arbeider viel tijdens schoonmaakwerkzaamheden door de vloer op de eerste verdieping van de Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangeniskerk in Sint-Truiden en kwam tien meter lager terecht.
- Het medisch bulletin luidt: een ontwrichte knie waardoor zijn bovenbeen is losgekomen van zijn onderbeen, een gebroken bovenarm, een gebroken wervel en een longkneuzing.
- Ondanks de vreselijke val kon de man nog zelf de hulpdiensten bellen met zijn gsm.
- *Het Nieuwsblad; donderdag 11 juni 2009;*

Focus eerste jaar op bewustmaking

- Bewustmaken van

- het belang voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers
- de risico's verbonden aan onderhoud
- noodzaak onderhoud op een veilige wijze uit te voeren
- juridische en andere verplichtingen van werkgevers om onderhoud veilig uit te voeren
- het zinvolle karakter van veilig onderhoud ook uit zakelijk oogpunt
- Bevorderen van eenvoudige, systematische aanpak

Focus jaar twee van de campagne

- Verspreiden van de goede voorbeelden
- Vijf basisregels blijvend onder de aandacht houden
- Aandacht voor verschillende sectoren:
  - Bouw
  - Landbouw
  - Visserij
  - Gezondheidszorg
  - Be- en verwerkende nijverheid
  - transport

Definitie onderhoud (1)

- Gegeven in European Standard 13306:
- Combinatie van alle:
  - technische, administratieve en uitvoerende acties
  - gedurende de levenstijd van een “item” zoals een
    - werkplaats (gebouw),
    - arbeidsmiddel
    - transportmiddel
- met de bedoeling het te behouden of te herstellen in een toestand waaronder het zijn beoogde functie kan uitoefenen

Definitie onderhoud (2)

- Uit de definitie kunnen we afleiden dat veilig uitvoeren van onderhoud reeds een aanvang neemt in een zeer vroeg stadium:
  - Bij het ontwerp van gebouwen (richtlijn tijdelijke of mobiele bouwplaatsen)
  - Bij het ontwerp van installaties (richtlijn drukapparatuur, elektrische installaties, enz)
  - Bij het ontwerp van machines (machinerichtlijn)
  - Het gebruik van producten (richtlijn chemische agentia)

**Onderhoud kan gaan van het inspecteren van uitrusting en materiaal tot het herstellen of vervangen ervan.
Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:**

- optreden in geval van problemen (correctief onderhoud), en
- (idealiter) voorkomen dat zich problemen voordoen (preventief onderhoud).

Onderhoud wordt makkelijk over het hoofd gezien. Maar gebrek aan regelmatig onderhoud op de werkvloer:

- kan rampzalige uitwerkingen hebben
- in de vorm van ongevallen of blootstelling aan schadelijke stoffen
- met beroepsziekten, ernstige verwondingen of de dood tot gevolg.

MAAR: ook het onderhoud zelf kan gevaarlijk zijn.

- 10-15% van alle dodelijke ongevallen en
- 15-20% van alle ongevallen

op het werk houden verband met onderhoud.

Onderhoudswerkers lopen een veel groter risico om te worden blootgesteld aan gevaren, bijvoorbeeld

- fysieke gevaren, zoals lawaai, trillingen en extreme hitte of koude;
- chemische gevaren of schadelijke stoffen, zoals asbest;
- biologische gevaren, zoals bacteriën;
- psychosociale gevaren, zoals stress.

Het is dus van vitaal belang dat onderhoud correct wordt uitgevoerd.

Voor Europese organisaties:

- is veilig onderhoud eerst en vooral een wettelijke verantwoordelijkheid;
- geldt Richtlijn 89/391 van de Raad (de 'kaderrichtlijn').

Verder is er:

- de morele plicht om werknemers te beschermen;
- de financiële kost van verkeerd onderhoud, voor de werknemers zelf, de organisaties waarvoor ze werken en de samenleving in het algemeen.

Hoe het onderhoud precies verloopt, hangt af van de industriesector, maar het moet steeds de volgende elementen omvatten:

- een voorafgaande planning,
- een gestructureerde aanpak op basis van een risicobeoordeling,
- duidelijke taken en verantwoordelijkheden,
- duidelijke richtsnoeren,
- gepaste opleiding en uitrusting,
- regelmatige controles om na te gaan of het onderhoud correct wordt uitgevoerd.

De vijf basisregels voor veilig onderhoud (1)

• Eén: planning.

- Informatie verzamelen,
- Ervoor zorgen dat de onderhoudswerkers op hun taak berekend zijn,
- Uitmaken wie verantwoordelijk is,
- Afwegen van de risico's.

De vijf basisregels voor veilig onderhoud (2)

- **Twee: de omgeving beveiligen.**

- Stroom uitschakelen,
- Machines blokkeren,
- Mensen die niets met het onderhoud te maken hebben uit de buurt houden

De vijf basisregels voor veilig onderhoud (3)

- **Drie: geschikte uitrusting gebruiken, met inbegrip van persoonlijke beschermingsmiddelen.**

De vijf basisregels voor veilig onderhoud (4)

- **Vier: werken volgens plan, zonder te improviseren of stappen weg te laten wegens tijdsdruk.**

De vijf basisregels voor veilig onderhoud (5)

- **Vijf: eindcontroles uitvoeren, om er zeker van te zijn dat alles veilig is om het werk te hervatten.**

Voorbeelden uit campagneboek

- Geeft voor elk van de basisregels een bekend en geruchtmakend voorbeeld van de gevolgen (positief of negatief) van onderhoudswerk en dat in de media uitvoerig beschreven werd
- Zonder veel moeite kan ook aangetoond dat veel incidenten ook terug te brengen zijn onder één van de 5 basisregels, zoals bijvoorbeeld bij:
  - doorboren van nutsleidingen
  - brand na uitvoeren van dakwerken
- Ook in de privésfeer kunnen voorbeelden gevonden:
  - Onderhoud voertuig, centrale verwarming, woning, enz

De Europese campagne 2010-2011 voor een gezonde werkplek is bedoeld om mensen bewuster te maken van:

- het belang van onderhoud,
- de risico's wanneer onderhoud niet correct wordt uitgevoerd.

Iedereen betrokken (1)

- Op het niveau van de onderneming:
  - Management
  - Interne dienst preventie en bescherming
  - Comité preventie en bescherming
  - De werknemers
  - Externe dienst preventie en bescherming
  - Derden (contractoren: hun management, diensten voor preventie en bescherming, hun werknemers)

Iedereen betrokken (2)

- Ook voor wat betreft het voeren van campagne. Niet enkel het focal point, maar ook:
  - Zijn netwerk
  - Beroepsverenigingen
  - Federaties
  - Individuele bedrijven
  - Enz.

Good Practice Awards

- Als erkenning voor ondernemingen of organisaties die zich onderscheiden door een vernieuwende en integrale aanpak van het veilig uitvoeren van onderhoudswerk
- Twee - stapsproces
  - Selectieprocedure op nationaal niveau
  - Evaluatie op Europees niveau
- Inschrijven kan tot 17 september 2010
- e-mail: focalpoint@werk.belgie.be

Om meer te weten over campagne en de evenementen

- ga naar de website van de campagne:
<http://hw.osha.europa.eu>
- neem contact op met het Belgisch focal point:
  - focalpoint@werk.belgie.be
  - <http://www.beswic.be>

EEN EUROPESE CAMPAGNE OVER HET VEILIG UITVOEREN VAN ONDERHOUDSWERK

EEN GEZONDE WERKPLEK
GOED VOOR JOU EN VOOR DE ZAAK

<http://hw.osha.europa.eu>
<http://www.beswic.be/>

Europees Agentschap voor
veiligheid en gezondheid
op het werk

Een gezonde werkplek